

**Розширений план лекцій
з дисципліни «Етика»**

**Лекційних годин – 16
Викладач – Жарких В.Ю.**

**СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ №1
ЕТИКА ЯК НАУКА**

Змістовний модуль 1. Основні етапи розвитку етичної думки

Тема 1. Етика, її предмет та завдання

Основні поняття і категорії етики.

Предмет етики. Взаємозв'язок етики з іншими науками.

Основні елементи предмета етичних вчень (моральна вимога, моральний вибір, моральні чесноти і вади, відповідальність, справедливість, совість, гідність, моральний ідеал, смисл життя, щастя).

Основні функції та завдання етики.

Основні критерії етичних оцінок (правильний, справедливий добрий).

Тема 2. Історія етичних вчень та теорій

Основні етичні вчення Стародавньої Греції.

Етичні вчення внутрішньої гармонії Стародавнього Сходу.

Кодекси поведінки ідеального громадянина.

Аристотелівська етика.

Звичаї, мораль та етика: між описом індивідуальних норм поведінки та приписами правил.

Етика доби Середньовіччя.

Етика Просвітництва.

Кантівський моральний імператив.

«Я» та Абсолют.

Позитивістські етичні теорії.

Етика модернізму.

Постмодерністська етика.

Змістовний модуль 2. Проблеми теорії моралі.

Тема 3. Мораль і моральна свідомість

Різноманіття тлумачень сутності моралі.

Співвідношення понять «мораль» і «моральність».

Моральна свідомість та моральна практика – структурні елементи моралі.

Специфіка моральних відносин та моральної діяльності. Концепції походження моралі.

Суть релігійних, натуралістичних, соціально- історичних концепцій походження моралі.

Регулятивна, оцінно-імперативна, комунікативна, пізнавальна, виховна, орієнтувальна функції моралі.

Співвідношення моралі, звичаю, права, релігії і політики.

Поняття «моральна свідомість». Класична структура моральної свідомості.

Почуття і емоції як первинні елементи моральної свідомості.

Індивідуальна, групова та суспільна моральна свідомість.

Тема 4. Загальнообов'язкові та особові форми вираження моральної вимоги

Моральна вимога – найпростіший елемент морального феномену.

Загальнообов'язкові форми вираження моральної вимоги – моральна норма, моральна якість, моральний принцип, моральний ідеал, моральні цінності.

Моральна норма як найпростіший вид моральної вимоги.
Моральні чесноти та моральні вади.
Моральний ідеал як пошук досконалості.
Ієрархія моральних цінностей.
Особові (суб'єктні) форми вираження моральних вимог – обов'язок, відповідальність, сором, гордість, честь, гідність, совість.
Добро і зло – найзагальніші моральні оцінки.
Концепції добра і зла. Відносне добро.
Взаємозв'язок добра і зла.
Протоформи зла.

Тема 5. Специфіка морального відношення. Моральні аспекти людської діяльності

Поняття «моральне відношення».
Чуттєве, раціональне і вольове в моралі.
Моральні почуття і їх роль у спілкуванні людей.
Спілкування як царина людської моральності.
Співчуття та емпатія в людському спілкуванні.
Вчинок як першоелемент моральної діяльності.
Проблема співвідношення цілей та засобів діяльності.
Моральна оцінка вчинку в єдності його структурних елементів.
Поняття моральної свободи.
Свобода дії, свобода вибору, свобода волі.
Свобода та відповідальність.

Тема 6. Справедливість

Міфологічні уявлення про справедливість.
Принципи справедливості в моральних заповідях.
Справедливість і обов'язок.
Критерії уявлень про справедливість.
Справедливість на ранніх етапах розвитку суспільної свідомості.
Концепції справедливості. Егалітарна, ліберальна, демократична, елітарна концепції справедливості.
Поняття соціальної справедливості.

Тема 7. Основні етичні проблеми сучасності

Основні етичні проблеми сучасності.
Поняття девіантної поведінки та її релятивна природа.
Види девіантної поведінки. Біологічні, психологічні, соціологічні, культурологічні концепції девіантної поведінки.
Стадії розвитку девіантної поведінки.
Соціальний контроль.
Основні типи неформального, соціального контролю: винагорода, покарання, переконання, переоцінка норм.
Проблеми девіації і соціального контролю в Україні.

Тема 8. Галузеві та спеціальні етичні теорії

Економічна етика.
Політична етика.
Етика правових відносин.
Біоетика.
Екологічна етика.
Медична етика.

Медіа етика.

Етика науки.

Етика мистецтва.

Етика освіти.

Етика сімейних відносин.